Број 12. У Новом Саду у уторак 16. јануара 1907. Година XLII.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. на четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 пот. на четврт године 9 круна 75 пот. За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне, а за стране земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића

Администрација „Заставе“ налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 2

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Избори у Немачкој.

Још нису довршени избори у Немачкој. Треба сачекати велики број накнадних избора. Али су досадањи избори показали исход, каквом се мало ко надао. При овим су изборима изгубиле социјалисте 20 места, а добиле једно. Изгубили су до сад начисто 19 места.

Кад је канцелар Билов надро, да се распусти сабор, онда је он хтео да на поновним изборима згњечи социјалисте и центрум. Најнапреднију и најназаднију странку. Социјалисте су му увек биле незгодне, центрум му постаде незгодан у последње време. Мислио је влада без њега не може, па је хтео у свему да има главну реч.

Билов је дошао у судар са социјалистама и центрумом због немачких насеобина. Он је тражио развитак тих насеобина по сваку цену. Социјалистама и центруму је то било много.

Билов је истакао ту ствар као највеће питање немачке народне политике. Немци се силно множе, они немају већ доста места у својој домовини. А да се не би расељавали по свету и губили се, хоће немачка влада да упути временом исељенике у немачке насеобине. То је та национална политика, а у тој политици има и јака економска страна. Радови у насеобинама донеће великих прихода тамо ће се сместити многи свет.

Социјалисте у Немачкој много су попустиле од оног крутог начела интернационализма. Бебл је изјавио у немачком сабору, да би се немачке социјалисте биле с немачким народом за случај напада Француске Немачке социјалисте су у Немачкој признали да им је прва њихова отаџбина, и да су они радници на немачкој просвети. То их је многима зближило, и њихова је странка очајала

У Немачкој објављују владини кругови да су се социјалисте одупрле народној тежњи у погледу насеобина, па су зато претрпеле осетан пораз.

У томе има нечега, али нами изгледа, да је овде по среди у још већој мери економско питање. Немачке социјалисте имају данас врло мало анархистичког у себи. Они су у главноме за еволуцију, за постепени развитак, а не за револуцију

Али је остало у њима оно старо: „Што горе, тим боље“. Они не воле земљорадничке задруге. Они не воле чак ни занатлијска удружења за заједничку производњу. Они заступају начело да то помаже нешто и помаже тек некима, и то само задржава пропаст данашњег друштвеног уређења.

Социјалисте не воле „крпарење“. Не воле због тог ни оно, што Билов хоће са насеобинама. Зашто да одгурује један део Немачке тамо? И то ће задржати пропаст данашњег друштва.

Међутим се ствара лагани преображај у мишљењу. Много се што шта догодило, у што пре 20 и више година није ни један социјалиста веровао. Немачка се полако преображава у социјалистичком духу и то мирним путем. Не говоримо о општем тајном гласању. То је политичка тековина.

Али говоримо о економским тековинама. Осигурање радника за случај болести и неспособности за рад, узело је огромне сразмере Држави силно помаже. Радничке плате су порасле, радник је прилично заштићен законодавством. Радник друкчије, човечније живи. „Државни социјализам“ све више напредује; држава узима у своје руке железнице и друго.

Свет све више верује, да се лаганим, мирним, постепеним путем може и мора преобразити људско друштво у социјалистичком правцу. Како ће на крају изгледати тај социјализам у појединостима, то дабогме нико не може напред рећи. Тек је истина, да се све већма истиче мисао постепеног развитка, мисао еволуције, а не револуције

Немачки народ отпао је делимично од социјалистичких кандидата зато, што он гледа у насеобинама вентил, гледа отвор, где ће невоља да нађе одушке и да олакша миран развитак

Да ли смо правилно загледали у душу немачког народа, то ће дабогме показати тек будућност.

Нови Сад, 16. јануара

У ствари патријарха Георгија. Јуче је ревизиони одбор који прегледа рачуне, расправљао „пригоде“ патријарха Георгија Неки су чланови тражили да се патријарх Георгије саслуша и одбор је позвао патријарха. Патријарх Георгије је дошао и покушао да даде одбору нека разјашњења Изгледа да ће данас сутра ревизиони одбор свршити ту ствар и да ће она у четвртак или петак изаћи пред сабор И зар баш мора да дође до онако немиле појаве? Патријарх Георгије има рђаве саветнике, управо рђавог саветника који га задржавају од тога да учини оно, што је он наумио.

Седамнаеста седница.

Седамнаеста седница сабора била је доста мирна. Да имамо златна слова, ми би то забележили са златни слови.

Посланик Вељко Лукић изјавио је, да жали, што је оклеветао поп Дамјана Прерадовића Уверио се, да поп Дамјан није писао оно писмо једном свом политичком противнику, но једном свом пријатељу. Извињавао се — протом Руварцем Он, прота Руварац му је казао . . .

Ову извину боље да је изоставио. Зар је то извина, кад ко верује проти Руварцу на голу реч. Па још нарочито онда, кад се тиче радикала. Но прота Руварац је много пута за време овог сабора натоцињао самосталце, па тешко да их неће и у будуће натоцињавати. То мора тако бити, чим су самосталци у свако доба вољни, да купе зло против радикала ма у ђаволском дућану. А прота Руварац је тамо, ако не деловођа, а оно бар — шегрт.

Сабор је усвојио предлог о куповању земље за народне фондове. Ту је била реч како да се тумачи 9. тачка 19. §. саборског устројства. Др. Жарко Миладиновић је као известилац имао завршну реч. И он је тумачио спорни параграф Том је приликом показао у пуној светлости своје огромно правничко знање. Он се постепено загревао, а са њиме и сабор И једномишљеници и противници слушали су му говор нетремице. — Овај говор се може мерити са најдубљим говорима, који су одјекнули до сад у српском народном црквеном сабору. Чак су му се и противници поклонили Они нису гласали за предлог, али нису хтели гласати ни против Нису тражили против пробу.

Седамнајеста саборска седница трајала је до 2 сата по подне. За тим су радили одбори и клубови. Ревизиони одбор позвао је патријарха Георгија да тражи од њега нека разјашњења. Тицало се „пригода“ патријархових. У ту седницу дошао је сад први пут и епископ Грујић, који је председник ревизионог одбора.

Ревизиони одбор ће вероватно у данашњој или можда тек у сутрашњој седници изрећи своје становиште у патријарховој ствари Онда ће доћи пред сабор.

Патријарх је тражио да се његова ствар расправи у тајној седници, у којој би разуме се, председавао потпредседник. А та ће седница без сумње бити ове недеље.

Српски народно-црквени сабор.

— Седамнаеста седница —

(Држана 15. (28). јануара.)

Отварање седнице.

Патријарх отвара седницу у пола 11 сати Од епископа присутни су само вршачки Змејанонић и будимски Богдановић.

Перовођа Обрадовић чита записник прошле седнице, који се оверовљава без опаске.

Патријарх затим приказује приспеле поднеске, који се издају појединим саборским одборима. Међу поднесцима је и извештај школског савета о раду му од 1885. године до 1890. год. — Чују се узвици: А где су новији извештаји?

Пре дневног реда.

Поп Вељко Лукић узима реч у личној ствари. Обећао је, да ће на сто саборски положити оно писмо, за које је држао да је Прерадовић о изборима за црквени сабор писао Николи Петровићу. То је писмо сада добавио и полаже га на сто саборски. Износи како је Никола Петровић говорио да има једно писмо у рукама које јасно показује каквим се средством служе радикали приликом избора. На друштво у коме је Никола Петровић то говорио, говор му је учинио тај утисак као да је Прерадовић њему писао то писмо. Он, Лукић добио је то писмо од Димитрија Руварца. Руварац је и тада а и сада накнадно пред Лукићем и пред два сведока изјавио да је био у тој вери да је то писмо писао Прерадовић, Николи Петровићу. Но како је Прерадовић овде у сабору изјавио да није писао Петровићу, а тим више што и сам Петровић то потврђује, верује у истинитост речи Дамјана Прерадовића, само је неразумљиво, како се Никола Петровић у оном друштву могао онако изјављивати. Мисли да је овом својом изјавом дао Прерадовићу потпуну задовољштину. (Узвици: Живео Руварац! Требали сте најпре ствар испитати, а не одма сумњичити. Срамота!)

Поп Дамјан Прерадовић: Он је још пре потпуно доказао своју исправност. Жао га је, што се могао наћи овде у сабору човек, па још свештенички му друг, који је пре но што је ствар испитати могао, узео да га напада и сумњичи. Лукић му је дао неку задовољштину, али изгледа му, да је Лукићу више стало до тога, да одбрани Руварца, но да пружи потпуну задовољштину неоправдано нападнутоме посланичком му другу. У оталом он нема шта више да доказује, на сабору је, да пресуди поступак овај Лукићев.

Др. Путник говори такође у личној ствари. На прошлој седници рекао је свештеник Михалџић, да је он, када је наводио разлоге против предлога одбора за предлоге, чинио то из зле намере. Вели, да је говорио сасвим објективно. Затим хвалећи себе говори о сасвим другим стварима. — Др. Миладиновић позивајући се на пословник позива председништво, да упути дра Путника, да говори само у личној ствари. Председништво то није хтело да учини, и др. Путник и даље „гњави“ сабор, наравно уз велико и оправдано негодовање овога.

Поп-Стеван Михалџић неће да допуњује свој пређашњи говор. Рекао је јасно и отворено а

при томе остаје. Дра Путника, као приватну личност није дирао, он овде говори само као о посланицима и члановима једне странке. Не може се захтевати, од њега, да не критикује оне из друге странке, особито када је то оправдано. Саборска већина је тога уверења, да мањина спречава саборски рад. Оно, што је рекао у прошлој седници иде на адресу посланика Путника. (Друг Путников лаже ман, Љупко Лотић стоји неколико минута и раздражено виче уз грохотан стех саборске већине).

Предлог о куповању земље.

У продуженој расправи предлога о куповању земље за народне фондове узима реч поп-Медаковић. Хоће, да изнесе своје разлоге, да би се ова ствар правилно решила. Тражи, да се изнесе, финансијска основа за овај предлог. Наводи даље своје замерке: Незгодно је, да саборски одбор рукује имањем; та ће се имања морати давати под закуп путем дражбе, те ће и странци их моћи узети; онемогући ће се, да наш сељак икад дође до тих добара; горњи крајеви ће замерити, што се и на просветном и економском пољу води брига само о народу у овим крајевима, а Лици и Крбави ништа. Даље се позива на 9. тачку §. 19. саборског устројства, где стоји, да при конвирању фондовског имања треба краљево одобрење. Ту тачку влада неће превидети. (Узвици: Ви ћете је — самосталци — на њу упозорити. Је ли то српски, родољубиво?). Треба донети о том питању уредбу, а не одлуку. Прихваћа предлог Ст. Калембера.

Поп-Јован Магарашевић: Већина говорника с оне (самосталске) стране изјављује, да су били нерасположени, незадовољни саборским радом. Ради тога пребацују саборској већини, а погрешка лежи у самима самосталцима. Њихов лист „Србобран“ писао је пре сабора, да овај неће моћи ништа радити мимо вољу самосталаца. Саборска већина је доказала, да може. За то су самосталци незадовољни — Некада је и самостална странка у погледу куповања земље била тог становишта, којега је саборска већина. Но сад су променули своје мишљење, од како стоје под утецајем фра-Димитрија Руварца. То су показали и приликом расправе извештаја саборског одбора, када су износили све оно, што је било у „Српском Сиону“. (Лепо друштво!) Одговара Медаковићу на замерке и побија их. Непромишљено је, што укоравају владу на 19. §., мада се овај не може применути на ову ствар. Ако буду ову ствар кварили код владе — то је онда издајство! (Одобравање) Медаковић је споменуо, да ће народ из горњих крајева замерити овом предлогу. Тој није смео рећи, а неће му за то бити захвалан ниједан Личанин. (Тапшање.) Има пуно вере у саборски одбор. Истиче заслуге досадањег радикалног саборског одбора. Овим предлогом доће до озбиљнијих приномоћи и горња крајина и баш у интересу ове потпомаже овај предлог. (Живо одобравање и тапшање.)

Др. Пелеш: У начелу се сви слажемо. Овде је у питању само, да ли се може закон изменути закључком или законом. (Види се, колико овај правник разумева и овом приликом.) Држи, да је могуће само ово последње. Уверен је, да влада неће потврдити овај закључак. (Од куда знају то самосталци?) Придружује се против-предлогу Калембера

Др. Радивојевић-Вачић: Саборски одбор тражи само дозволу, да купује земљу, у даној прилици. Читава ова расправа је само о спољашњем облику. На противној страни мисле, да ће саборски одбор терати одма сада неке спекулације. Тиме показују непознавање наших уредаба. Одговара на приговоре Медаковићеве и дра Путника. Мањина тера опозицију, тек да се опонира. Не стоји јој ниједан разлог. Не сумња и добру намеру, нарочито Ст. Калембера. Види се, да му је озбиљно стало до саме ствари — Претпостављати да ће саборски одбор имати каквих личних користи у овом послу — није лојално. Мањина може бити уверена, да у саборском одбору седе поштени људи, који заслужују поверење. Не сме се и не може се ни претпоставити, да ће једно морално тело радити несавесно. Чланови саборског одбора одговарају за свој рад и морално и материјално — Садањи саборски одбор при донашању овог предлога руководила је само жеља, да спасе српска имања и помогне своме народу. — Изгледа, да с оне стране читаву ову ствар схваћају неозбиљно. Све може пропасти, само земља остаје. Да су самосталци озбиљно промислили, да не терају опозицију ради опозиције, не би могли бити противни овом предлогу. (Усклици: Живео! Тапшање!)

Поп-Остојић предлаже, да се ради ове ствари савсве заједничка конференција радикалне и самосталне странке, на којој би се отворено расправила ова ствар. Апелира на све родољубе у сабору да прихвате овај његов предлог.

Патријарх одређује одмор од 10 минута.

По одмору председничко место заузима пот председник др. Никола Ђурђевић. По пословнику даје завршну реч предлагачу предлога.

Стевану Калемберу. Говори из најбоље намере. Понавља свој предлог, да се у овој ствари донесе уредба и то жели из обазривости и целисходности. Захвалан је у име своје и у име странке му за овај предлог саборском одбору, који ће руковати овим стварима.

Др. Жарко Миладиновић, као известилац одбора за предлоге узима завршну реч. Држи, да је врло добро, што се ова ствар толико претресала с погледом на њену важност. У овом сабору први пут се расправљала овака ствар. Милому је, што се и с финансијске и с правне стране додирнуло ово питање. Правна је страна важнија. Пре свега хоће да истакне, да су неки говорници канда заборавили, о чијем је предлогу реч. С тога је изгледало, да расправљају узалуд. Ово је предлог одбора за предлоге, а не саборског одбора, на који се непрестано говорници позивали

Овим предлогом се неће трговина, спекулација са земљама, томе би био он први противан Куповање земље неће бити редован посао саборског одбора, тиме се не би овај ни могао бавити. Куповаће се само у повољним приликама. Овде се има пред очима: народно-привредни интереси. Но осим тога ради се и у интересу народних фондова. Истакао је већ пре, зашто ће имати народни фондови користи од овог посла.

Одговара на приговоре самосталских говорника, које редом стварним и необоривим разлозима побија. Нарочито је с много знања осветлао правну страну овог питања. Самосталски правници изгледали су врло јадни и сићушни после овог научног говора дра Миладиновића, који ћемо донети у целини по стенографским белешкама. С великом пажњом слушао је сав сабор ово академско разлагање дра Миладиновића и када је завршио свој говор, указале су му одушевљене овације, какве је у пуној мери заслужио.

Председник по томе ставља на гласање предлог одбора за предлоге, који буде већином гласова усвојен. По установљењу дневног реда за сутрашњу седницу, председник закључује ову.

Хрватска и Славонија.

Из хрватско-славонског сабора.

Јучерања саборска седница беше врло занимљива. Старчевићева странка је још у суботу предлагала, да се саборске седнице претворе у тајне конференције, на којима би покушали, да нађу начина, како би се прекинуло ово запето стање између Старчевићеве странке и српско-хрватске коалиције. Већ тада је било јасно, да Старчевићева страчка тражи само нова начина, да може продужити опструкцију. У недељу и понедељак водила је Старчевићева странка преговоре са коалицијом, а у јучерањој седници поднела је прешан предлог, у којему тражи, да сабор држи паралелне седнице тако, да се пре подне расправља адресни нацрт, а у вечерњом седницама уставне реформе. Коалиција је заузела становиште против овог предлога. — Од стране коалиције говорио је др. Лорковић, који је рекао, да се Старчевићева странка не буни само против израза »српско хрватски народ«, него јој то и служи за излику, да може опструисати. — После њега је говорио Супило, који одбија предлог Старчевићеве странке с тога, што би ови тим предлогом хтели, да пре подне терају опструкцију и приређују шкандале, а у вече, да се граде родољубима. Сматра за своју дужност, да заузме становиште против ове и одвише провидљиве намере. Адресу треба свакако паднети иако Старчевићева странка онемогући својим поступком и држањем, да се изврши задаћа новог правца — одговорност пашће на њу. Неоспорно је, да би Старчевићева странка желела, да ускрсне стари систем који су представници новог правца оборили — Душан Поповић доказује, да су Срби свагда вршили своју дужност и показали се родољубима, па и тиме, што су допринели, да се обори стари систем. Без њих би можда још и данас владао Куенов режим

Дописи.

Сомбор. (На шалу сомборске „Слоге“.(„Браников“ прапорац „Слога“ после пропасти свог високоуображеног главешине, „господског кандидата“ за народно-црквени сабор, под промућурним записцима свога 50 га броја о. г. окомила се на професорску колегију овдашњих учитељских школа само због тога што ова није потпомагала избор њиховог „господског кандидата“. Мора да немају право, кад се тако љуте.

У немоћном свом бесу не бирају средства, само да свог противника што већма омаловаже, па тим свој цинизам што више да задовоље.

Красна господа! Баш права интелигенција! У туђем оку виде трн, а у свом не виде балван. Ил' зар не знају за ону: „Бесна марва копа земљу, ал' све себи за врат баца.“

Нека се само сете та „учена“ и уображена „господа“ клубаши својих погрешака само према овом заводу! Ако су они заборавили, колегија ове учитељске школе није смела заборовити: да су та „господа“ за ове последње две-три године кадгод је омладина ове школе на дан св. Саву приређивала забаву у корист својих сиротих садругова, да су баш свагда тога дана приређивали неке „журове“, хотећи тим валда демонстративно да очитују своје нерасположење или боље рећи омаловажавање омладине ове школе и њене забаве. Па да су наставници те омладине потпомогли избор тог „господског“ кандидата те несмотрене клике, потпомогли би баш вођу оних, који су њихову омладину у више маха неоправдано презрели. Немислено би дакле било, наметати се ономе, ко те омаловажава, а још мање је било смисла, надати се подпоре од оног, кога омаловажаваш. Јер ко омладину ове школе омаловажава и презире, тај вређа и њихове наставнике. А кога је молити, тога није срдити.

Истина, да чланови ове колегије не располажу са таком високом квалификацијом као нека „господа“ око „Слоге“, те се валда то узрок оном нерасположењу њиховом према члановима ове колегије. Но нека буду уверена та „учена господа“, да се чланови ове колегије од свег срца радују што се не могу хвастати са таком високом квалификацијом, којом се одликују неки њихови чланови. Јер заиста да више квалификације треба за то, да човек може невога јавно и без разлога ћушити, па му после славопоје певати.

Па тек какве квалификације треба да има човек па да може писати онаке промућурне и стилистички скроз погрешне записке у „Слози?“ На то би нам валда знао одговорити њихов „високо учени професор-практичар“: Ица от брица“, који се свагда хваста са неким својим „практичарством“. Само би волели знати у чему је он тако практичан? А да није валда у примању масних дијурни за онако стручно уређивање црквено-општинских књига. Па и за ту праксу треба више квалификације, ал' и практична образа.

О оно мало членства неке „господе“ „Слогинога“ соја у D. M. K. E. друштву за помађаривање и после тога се још хвастати својим српским родољубљем, да и не говоримо.

Дакле више такта и скромности, а мање себичности и уображености Ви „учена господо“, па ћете валда више постићи!

Погледајте се само међу собом Ви „од ранга господо“, и онда валда нећете више омаловажавати никог па ни учитељски сталеж. Та ко су Вам баш челенке ваше, већ баш учитељи, или који су баш из тога сталежа постигли нешто више! Тамо Вам је „поп-приправник“; тамо „учитељ-незгода от de la Brinze“, па „учитељ-Лојолина реда от Искаријотски“. Све су то скроз ваши људи за које не можете порећи, да су „најревноснији“ проповедници ваших идеја. Па на што онда онако омаловажавати тај учитељски сталеж, кад их и Ви у својој средини имате? Или су Вам ваши валда друкчији! Морали бих их признати чак за превасходне, да није било на испиту оспособљена код једног оно мало словенског, а код другог мало бруке из рачуна. Па тек оно мало политичке бруке: гласање за Кошутовца, и кортешовање за Чивутина. Ал' о томе „Слога“ ни мукајет. Нити хоће да види, нити хоће да зна.

Па ако се „Слога“ и од тих чланова учитељског сталежа подхрањује, на што је био онда онај омаловажавајући тон према оним члановима тог сталежа, који се нису тако обрукали као њихове челенке? Је ли само зато, што су овога пута радили по свом уверењу? Да гнусних и одвратних људи!

И после свега овога настаје сад питање: Кога је управо обрукао онај писац записка у „Слози“? Да ли професорску колегију учитељску школа или себе и своју одвратну клику?

Дакле и опет: више такта и скромности, а мање себичности и уображености Ви „учена господо“! Јер то је та ваша мана због које су вам многи окренули леђа

Unicum.

»Шта је то?« већ видим и чујем где питају поштовани читаоци.

То је нешто што се врло, врло ретко налази у свету, а у нас Срба, као маленог народа и по готово ретко. Н. пр. осамдесетих година прошлог века српски уникум је био др. Емилијан пл. Радић — иначе прозвани наш »Јединац«. Он је био уникум своје врсте. — Та он се сам фалио да му је мозак тежак 15 фунти!

Сад опет имамо у нашем народно црквеном сабору један уникум. Истина, његов мозак још није био на кантару. Чудо како се нико није сетио, па ни он сам да га вагне — али он је ипак уникум. Живот његов показује то. Васпитан је као »православни Хрват«, по том је био осамдесетих година жесток курцон-Браниклија. Одједном га видимо око половине деведесетих година прошлог века као ревносна сарадника Куен-Хедерваријевих »Народних Новина« у Загребу. На освитку 20. века борбу води као самосталац, доскора прелази у радикале и враћа се натраг као дупло калаисан самосталац и долази као такав у наш народно-црквени сабор.

И сад ми пада на памет једна причица, Ручали Србин и Мађар јајца, па ће Србин упитати Мађара:

»Но комшија, колико си појео«?

Мађар одговори: „kettőt“.

»И ја сам пет« одврати Србин а »шесто гулим, у седмо гледим«.

И наш уникум, да буде потпун уникум, као дупло калаисани самосталац намигује и већ се помало љубака и грли са фра Димитријем Руварцем.

Па сад нека рекне ко гођ да то није уникум.

Поштовани читаоци нека погађају ко је то па ко погоди добиће у свој албум фотографију поп Вељка Лукића. **Тина Љ.**

Позив на претплату.

1. јануара 1907. године отварамо нову претплату на прву четврт.

„Застава“ излази два пут дневно, а стаје као и до сад на три месеца **8 круна** за све оне, који желе да им се „Застава“ **дневно један пут** поштом шаље, а на месец дана **2 круне 70 потура**. — За оне, који желе, да им се лист шаље **два пут дневно** поштом стаје **9 круна 75 потура**.

За Нови Сад стаје „Застава,“ кад се два пут дневно шаље лист кући, **9 круна на три месеца.**

Ми ћемо и даље чинити све што можемо, да одржимо „Заставу“ на оној висини, која одговара угледу народа и радикалне странке и молимо све пријатеље листа да нас у овом послу помогну.

За време трајања седница српског народног црквеног сабора доносиће „Застава“ најтачније и најбрже извештаје, на које упозорујемо наше поштоване претплатнике и пријатеље листа.

Обраћамо нарочито пажњу на **„Заставине“ бројеве од петка, вечерњи и јутарњи број уједно.** Овако проширени народни бројеви доносе расправе о задругарству, привреди, о народном здрављу, о правним поукама и т. д. Ти се бројеви удешавају за најшире кругове, а претплата за њих стаје **4 круне годишње а на три месеца 1 круна.**

Најлакше се претплаћује **поштанском упутницом.**

По решењу управе, лист се **ником не сме** давати на вересију.

У Новом Саду, децембра 1906.

Уредништво и администрација „ЗАСТАВЕ“

Вести из места и са стране.

Војно образовање младежи.

Како јављају пештански листови угарски домобрански министар Јекелфалуши ради живо на томе да се војне способности грађана на што широј основи развију. Уједно мисли тиме постићи, да у младићима разгори љубав према војничком позиву. Да би постигао свој смер многим средњим школама, омладинским и спортовским удружењима поклонио је потпуне спреме за вежбање пуцања у шајбу. Поклонио многе војничке пушке, хиљадама патрона и других опрема. Уједно је домобранским заповедницима ставио у дужност да иду на руку свима школама и удружењима, које хоће да уведу и војну наставу, и како јављају Јекелфалуши је прилично успео. Управни савет ердељског римокатоличког статуса да у својих 8 средњих школа заведе и војну наставу.

Светосавска беседа.

Ове године је била 34-та беседа српске велике гимназије новосадске, која се одржала о светом Сави. Па јесу ли те беседе напредовале? Ове године није била у програму ни песма светог Саве, а о српским композиторима ни да не говоримо. Ту су били заступљени: Мислер, Григ, Шуман, Берио. Сами Немци дошли да нас одушевљавају о светосавској беседи за српску песму и српску свирку. Да, да. Био је заступљен и један Србин: Исидор Бајић! Остали су Срби композитори изумрли. Маринковић, Мокрањац и т. д. они нису достојни да уђу у овај програм. Дакле морамо да констатујемо, да српска велика гимназија међу српском омладином шири мисао, да нема Срба музичара, осим једног Исидора, Бајића. Српска гимназија, која учи да имамо Доситеја, Даничића, Јакшића Бранка, Змаја, и т. д. делом доказује да нема српских композитора. Ово смо хтели да констатујемо. Када знамо да српска велика гимназија ево већ преко 30 година приређује забаве, има свој кор, који се сваке године занавља младим гласовима, природно је, да тај кор пева лако и лепо, па то је и овај пут било. Младеж је одушевљена за песму и музику, њој се пева из срца. Милина је слушати младе гласове наше гимназије, а како би нам тек било мило, да смо чули бисер наших српских песама, како би се раздрагали да смо чули: У бој у бој, Дижимо школе, Хеј трубачу и још многе друге, али дабоме Мислер и Берио су српскији!? Малиша I. разреда Растко Богдановић лепо је свирао, онако као мали уметник који све своје знање и сву своју снагу и одушевљење улива у оне ладне тасне, свира за своје године лепо и смерно а при том без погрешке. Исто тако и Стеван Марковић и Милан Мирковић су свирали у четир руке. О Цониљевој композицији ћемо да се позовемо на једног суседа, који рече: „ама баш да заспиш, тако је то монотоно и без икакве промене“. Да, још о „народним“ песмама „европских“ народа. О да смишљена програма, неких дванаест песама лаких, онако покупљених једна за другом отпевана. Бар да су подељене у две групе: германске и латинске и све друге да су одма отпеване у славу Мислерову, а словенске у славу српског композитора, па би онда све било у реду.

Veritas.

Народна забава у Новом Саду.

И ове године као сваке до сада — биће народна сабава на „Три јерарха“ у великој дворани код хотела „Мајера“. — Одбор за приређивање ове народне забаве већ у велико чини припреме, да испадне што сјајније. Програм ће бити врло леп и одабран. Већ сад можемо јавити, да ће ови суделовати: Михаило Димитријевић Диле комичар из Београда; певаће народне песме уз гусле др. Бошко Петровић, затим „Невен“, — „Ратарско певачко друштво“ и гђца Миланка Биремчева из Кикинде. Скорим ће бити цео програм састављен, и онда ћемо га у целости донети.

Једна немила појава.

Пишу нам из Пакраца: Овде већ толике године постоји „српска грађанска читаоница“, која је увек до сада код наручивања листова узимала обзир према онима, који излазе у окупираним или неослобођеним српским крајевима, али у последње време настале су друге прилике. За лањску годину читаонички одбор није хтео претплатити „Српску Ријеч“ него је на наваљивање једног учитеља члана пристао да се наручи, али под увјетом да половицу плати тај учитељ. Зар ово није сведоџба сиромаштва за оне високоучене чланове? Овај обични потиштени и презрени учитељ боље поји завету српску мисао, него високоучена господа судци, доктори и т. д. „Босанско-Херцеговачки Гласник“ нису никако хтели држати, нити су га хтели прочитати кад им је на приказ долазио, него су га неотворена натраг враћали. Сваки мисаон и поштен Србин ради на томе, да муслимане Босне и Херцеговине поврати у своје српско коло, да пробуди међу њима заспалу народну свест а наши пакрачки матадори овим поступком заборављају на то и просто одбијају онолики српски народ од себе т. ј. од оне масе која би требала с њима бар духовну цијел сачињавати. Како је било прошле године, тако је и ове са том разликом, што су натрпали некаквих хрватских локалних листића, а међу њима као матица фамозно „Хрватско Право“

Брзојави „Застави“.

Стигли 16. јануара.

Аустријско царевинско веће.

Беч Пошто је сабор усвојио и преостале предлоге, председник Фетер узвикнувши трипут: Живео владар! — затворио је сабор

Аустроугарска и Србија.

Беч. Српски посланик Симић предузео је отправљање послова. Српска влада жели, да се што пре расчисте трговачки и политички односи према Аустроугарској. На оно полаже велику важност.

Хрватско-славонски сабор.

Загреб У сабору траје опструкција. У $1^1/_2$ сат после поноћи седница је још увек трајала

Несрећа у руднику.

Св. Јован. Ископавање радника у руднику морало се обуставити. јер је избио пожар. До сада је извађено 77 лешева, 80 радника је спасено и према томе затрпано их је још 120, који су по свој прилици пропали.

Трговина.

НОВИ САД, 15 јануара 1907. године.

Пшеница прве каквоће 13 к. 70 п. до — к. — п.
Пшеница нова — к. — п. до — к. — п
Пшеница средња 13 к. 10 п. до 13 к. 20 пот.
Пшеница лакша 12 к. 80 п. до 13 к. — пот.
Наполица нова — кр. — п. до — кр. — пот.
Јечам 12 круна — пот. до — кр. — пот.
Зоб нова 13 кр. 40 пот. до 13 кр. 70 пот
Кукуруз у зрну н. 9 кр. — п. до 9 кр. 40 п.
Кукуруз у клипу н. — кр. — п. до — кр. — п.
Маст 132 кр. — пот. до — кр. — пот.
Сланина 132 кр. — пот. до — кр. — пот.
Сланина пољена 132 кр. — п. до — кр. — п.
Свињи угојени тешки 94 до 96 пот.
Свињи средњи . . 90 до 92 „
Свињи лаки . . . 84 до 88 „

ИМАМ НА ПРОДАЈУ

2000 ХВАТИ

врбових дрва

и пола милиона фашина, од изданака и огранака истог дрвета. Купци нека се обрате на власника истих

Стевана С. Јанковића
у Ср. Карловцима.

1676 4–5

Др. СТЕВА ДОБРИЧИЋ

адвокат у Руми

отворио је своју

КАНЦЕЛАРИЈУ

у жељезничкој улици бр. 3.

НА ПРОДАЈУ ЈЕ

КУЋА

Богданска улица број 6.

Ближа извешћа даје

Гавра Маленчић

ћурчијска улица број 11.

66 1–6 Нови Сад

ПОД ЗАКУП НА 5 ГОДИНА

издајем

40 ЈУТАРА

добро уређене земље

на најбољем месту са виноградом и воћем.

Стаје и пољопривредни алат је од затре осигуран.

За услове треба се обратити на власника

Јосима Гавриловића

велепоседника у Нерадину

67 1–3 п. п. Ириг (Срем)

РУМСКА ШТЕДИОНИЦА.

ПОЗИВ.

П. н. г. г. деоничари Румске Штедионице позивају се овим учтиво, да изволе доћи у недељу 4. (17.) фебруара у

XXXIV. РЕДОВНУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ

која ће се одржати у 2 сата после подне у заводским просторијама са овим

ДНЕВНИМ РЕДОМ:

1. Избор двојице деоничара за оверовљења скупштинског записника.
2. Извештај управе и надзорнг одбора за прошлу годину; полагање рачуна са предлогом о подоли чисте добити.
3. Давање разрешице управи и надзорном одбору за прошлу пословну годину.
4. Избор три члана и једног заменика у надзорни одбор и определење награде за тек. годину.
5. Предлози појединих деоничара, који су у смислу чл. 28 наших штатута годнешени.

Рума, 6. јануара 1907. године.

Управа.

Напомена: Акционари, који желе учествовати на главној скупштини, имају најмање два дана пре скупштине депоновати своје акције са купонима у благајну ове штедионице или код Српске Банке у Загребу.

РАЧУН БИЛАНСЕ.

Дугује. Потражује.

ИМОВИНА	круна	пот.	Д У Г:	круна	пот.
Готовина у благајни — — — — —	20.550	92	Деоничка главница 300· деоница а К 600·— ном — — — — — — — —	180.000	—
„ код фил. Аустро-угарске банке —	1.657	78	Резервни фонд — — — — — — —	97.000	—
„ „ поштанске штедионице —	3 249	48	Пензиони фонд заводског особља — — —	26.632	71
Менице (4140) ком — — — — — —	1,871.108	44	Улови — — — — — — — — —	1,538.525	22
Зајам на некретнине — — — — —	280.623	—	Реесконт — — — — — — — —	369 739	—
Зајам на ручне залоге — — — — —	12.471	20	Преносне камате — — — — — —	22.000	—
Вредносни папири К. 60.000·— ном. 4% заложница Аустро угарске банке — —	60.723	—	„ ставке — — — — — —	3 335	38
200 ком деоница Српске банке а К. 68·—	13 600	—	Четир веровника — — — — — —	4.895	47
8 „ „ Трг. банке и штедионице у Мостару а К. 203 —	1.624	—	Пренос добитка из год. 1905. — — —	8 000	—
3 ком. деоница Централне банке ческих штедионице а К 410·— — —	1 230	—	**Чиста добит** — — — — — —	49.892	13
Заводска кућа бр. 131. — — — — —	30 392	93			
Разне валуте, купони и т. д — — — —	572	18			
Потраживања у тек. рач. код горњих завода	1.412	52			
Два дужника — — — — — — — —	804	46			
	2,300 019	91		2,300 019	91

РАЧУН ШТЕТЕ и ДОБИТИ.

Дугује. Потражује.

РАСХОДИ:	круна	пот	ПРИХОДИ:	круна	пот.
Камате од улога — — — — — —	68 732	63	Камате ескontованих меница — — — —	137.925	05
„ „ реесконта и преносне камате —	10.916	05	„ од зајма на некретнине — — —	19 328	08
Надзорном одбору за г. 1906. и награде —	1.700	—	„ „ „ „ ручне залоге — — —	705	01
Порез и општински прирез — — — —	11.347	46	„ вредносних папира од деоница Српске банке — — — — — —	800	—
10% порез на камате од улога — — —	6 873	27	„ од заложница Аустро-угар. банке (просте од пореза) — — — — —	2.400	—
Плата званичника — — — — — —	9.760	—	„ од деоница Централне банке ческих штедионица — — — — —	51	—
Дневница управи — — — — — —	4 968	—	Кирија заводске куће — — — — —	486	60
Административни трошкови — — — —	2 356	66	Разне пристојбе провизије и т. д. — —	4 850	46
Чиста добит — — — — — —	49 892	13			
	166 546	20		166 546	20

РУМА, 31. децембра 1906.

Душан Поповић с. р.
управитељ.

Управа:

Павле Андријевић с. р. Јован Ст. Дудић с. р. Јован А. Ђуричић с. р. Ђока Жигић с. р.
Емил Кокић с. р. Јефта Остоић с. р. Ф. Ристер с. р. Ђура Стаић с. р.

Са главним и осталим помоћним књигама сравњено и у потпуном реду пронађено.

РУМА, 6. јануара 1907.

60 1—2

Надзорни одбор:

Александар Ј. Ђуричић с. р. инж. Јован Татић с. р. Јован Ј. Остоић с. р.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду